

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД  
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»  
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН  
КАФЕДРА АНТИЧНОСТІ, СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ ТА ІСТОРІЇ УКРАЇНИ  
ДОМОДЕРНОЇ ДОБИ



ЗАТВЕРДЖУЮ  
Декан факультету історії та  
міжнародних відносин

Віталій АНДРЕЙКО

« 30 » 06 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА**

**МЕТОДИКА ВИХОВНОЇ РОБОТИ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ  
СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

**Рівень вищої освіти:** перший (бакалаврський)  
**Галузь знань:** А Освіта  
**Спеціальність:** А4 Середня освіта  
**Предметна спеціальність:** А4.03 Середня освіта (Історія та  
громадянська освіта)  
**Освітня програма:** Історія  
**Статус дисципліни** обов'язкова  
**Мова навчання** українська

Ужгород – 2025

Робоча програма «**Методика виховної роботи у закладах загальної середньої освіти**» для здобувачів **першого (бакалаврського) рівня** вищої освіти галузі знань **А Освіта** спеціальності **А4 Середня освіта** предметної спеціальності **А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)**, освітньої програми **Історія**.

**Розробник:** Капітан Л.І. – професор кафедри Античності, Середньовіччя та історії України домодерної доби, факультету історії та міжнародних відносин ДВНЗ «УжНУ».

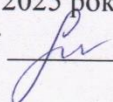
Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри Античності, Середньовіччя та історії України домодерної доби

протокол № 11 від «26» червня 2025 року

завідувач кафедри  доц. Ігор ЛІХТЕЙ

Схвалено науково-методичною комісією факультету історії та міжнародних відносин

протокол № 7 від «27» червня 2025 року

Голова науково-методичної комісії  доц. Світлана МИШКО

## 1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	3	3
Кількість модулів – 1	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,4 самостійної роботи студента – 2,4	5	5
	Лекції:	
	20	6
	Практичні (семінарські):	
	24	6
Вид підсумкового контролю: <b>залік</b>	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: <b>усний</b>	Самостійна робота:	
	46	78

## 2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення навчальної дисципліни «**Методика виховної роботи у закладах загальної середньої освіти**» для майбутніх учителів історії та громадянської освіти полягає у формуванні професійної готовності студента до здійснення цілісного виховного процесу в сучасній школі. Курс фокусується не лише на загальних педагогічних методах, а й на вихованні свідомого громадянина, патріота та критично мислячої особистості. Опанування навчальної дисципліни озброює майбутнього фахівця комплексним інструментарієм – від діагностики особистості й планування діяльності класного керівника до реалізації інноваційних проєктів у межах НУШ, забезпечуючи готовність педагога не лише навчати предмету, а й ефективно моделювати виховне середовище, координувати взаємодію з батьками та виховувати демократично налаштованого громадянина в умовах сучасних викликів.

### Цілі вивчення дисципліни:

1. Опанування закономірностей, принципів та сучасних концепцій виховання (зокрема концепції Нової української школи).
2. Оволодіння формами й методами виховної діяльності (бесіди, тренінги, проєкти, дебати, екскурсії).
3. Формування вміння планувати виховну роботу як класного керівника, так і вчителя-предметника.
4. Розробка методик формування національно-патріотичних почуттів, правової культури та демократичних цінностей через зміст історичної освіти.

### Основні завдання навчальної дисципліни:

1. Навчитися розробляти авторські моделі виховання для конкретного класу, враховуючи вікові особливості (від адаптації в 5-му класі до професійного самовизначення в 11-му).
2. Опанувати сучасні цифрові інструменти (Canva, Padlet, Mentimeter) для створення інтерактивних виховних контентів.
3. Освоїти методики анкетування, тестування та соціометрії для визначення рівня згуртованості класу та ціннісних орієнтацій учнів.
4. Розробка завдань для виховних годин, спрямованих на протидію історичним фейкам, пропаганді та маніпуляціям (формування медіагігієни).

5. Опанування методик проведення уроків пам'яті, комеморативних заходів та флешмобів до знаменних дат.
6. Навчитися розпізнавати та вчасно реагувати на прояви булінгу, дискримінації або радикалізації в учнівському середовищі.
7. Оволодіння навичками створення безбар'єрного виховного простору, де кожна дитина (незалежно від можливостей здоров'я чи походження) почуватися залученою.
8. Навчитися не "керувати" дітьми, а бути фасилітатором (помічником), який стимулює дитячі ініціативи та лідерство.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

**Інтегральна компетентність (ІК)** – здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук, предметних знань, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

**Загальні компетентності (ЗК):**

- ЗК – 01 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.
- ЗК – 04 Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі.
- ЗК – 06 Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.
- ЗК – 10 Здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

**Фахові компетентності (ФК):**

- ФК – 03 Здатність здійснювати цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей; добирати та застосовувати ефективні методики й технології навчання, виховання і розвитку учнів.
- ФК – 09 Здатність аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

**Предметні компетентності (ПК):**

- ПК – 07 Знання наукових основ методики навчання історії, організації процесу пізнання та виховання учнів різних вікових категорій.
- ПК – 08 Знання змісту та завдань організації підготовки учнів у закладах загальної середньої освіти.
- ПК – 10 Здатність до педагогічної рефлексії та дисемінації педагогічного досвіду.

### **3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Методика виховної роботи у закладах загальної середньої освіти» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

- ОК 02. Інновації та інформаційно-комунікаційні технології у закладах освіти
- ОК 05. Вступ до предметної спеціальності вчителя історії та громадянської освіти
- ОК 15. Психологія
- ОК 18. Педагогіка

#### 4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Історія», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Відтворює основні концепції та принципи педагогіки і психології; враховує в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.	ПРН 1
Здійснює добір і застосовує сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; критично оцінює результати їх навчання та ефективність уроку; застосовує різні види оцінювання результатів навчання учнів (формувальне, поточне, підсумкове тощо) з використанням відповідних методик і критеріїв оцінювання.	ПРН 4
Виявляє навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, пояснює необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності.	ПРН 11
Володіє здатністю до розкриття інтелектуального і творчого потенціалу здобувачів загальної середньої освіти засобами вивчення відповідної предметної спеціальності.	ПРН 19
Цінує різноманіття та мультикультурність; уміє ідентифікувати себе у системах загальнолюдських і національних цінностей, керується в педагогічній діяльності принципами толерантності, діалогу й співробітництва.	ПРН 20
Усвідомлює цілі, мотиви власної педагогічної діяльності, стійко прагне до набуття та вдосконалення професійних компетентностей.	ПРН 21

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Методика виховної роботи у закладах загальної середньої освіти»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Характеризувати психолого-педагогічні особливості учнів різних вікових груп та проектувати виховний вплив відповідно до індивідуальних траєкторій розвитку дитини.	ПРН 1
Моделювати та проводити різноманітні форми виховних заходів (години спілкування, тренінги, квести, проекти), застосовуючи інтерактивні технології та методики виховання. Здійснювати діагностику рівня вихованості учнів та аналізувати ефективність проведеної виховної роботи за допомогою критеріїв ціннісного ставлення до себе, суспільства та держави.	ПРН 4
Організовувати учнівське самоврядування та командну взаємодію в класному колективі, базуючись на принципах інклюзивності, рівності прав та недопущення будь-яких форм дискримінації.	ПРН 11
Використовувати потенціал історичної науки для формування історичної пам'яті, національної ідентичності та розвитку творчих здібностей учнів у позакласній роботі.	ПРН 19
Проектувати систему виховної роботи в класі на основі принципів педагогіки партнерства, толерантності та міжкультурного діалогу.	ПРН 20
Демонструвати здатність до самоаналізу (рефлексії) власної професійної поведінки, готовність до етичного вирішення конфліктів та безперервного самовдосконалення у ролі класного керівника.	ПРН 21

## 5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

### Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: усні презентації результатів виконаних завдань, виступи на семінарських заняттях, пошукова робота, (за потреби виконання завдань на платформі MOODLE).

### Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усне опитування, виступи студентів на практичних заняттях, підготовка рефератів, доповідей, презентацій, творчих завдань тощо.

Контроль самостійної роботи здійснюється шляхом перевірки виконаних завдань.

Форма модульного контролю: письмова модульна контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: усний залік.

### Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота										Самостійна робота	Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	20	50	100
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			

T1, T2 ... – теми

### Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	10	30
Самостійна робота	1	20
Модульна контрольна робота	1	50
<b>Разом</b>		<b>100</b>

### Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Виконання модульної контрольної роботи передбачає письмові відповіді на тестові та теоретичні питання, різних рівнів складності. Завдання модульної контрольної роботи складається з 5 тестів (1 правильно розв'язаний тест оцінюється в 2 бали) та письмові відповіді на 2 теоретичних питання, кожне з яких оцінюється по 20 балів відповідно до критерію оцінювання теоретичної підготовленості. Максимальна кількість балів яку здобувач може отримати за письмову модульну контрольну роботу – 50 балів. До модульної контрольної роботи допускаються студенти, як відвідали не менше 90 % аудиторних занять (або відпрацювали пропущені заняття на консультаціях).

Бали	Критерії оцінювання
41-50	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його виклав, глибоко та всебічно розкрив зміст питань, використовуючи при цьому рекомендовану літературу.

31-40	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його виклав, в основному розкрив зміст питань, використовуючи при цьому рекомендовану літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачило достатньої глибини та аргументації, допущено при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
21-30	В цілому володіє навчальним матеріалом виклав його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
11-20	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) виклав його, недостатньо розкрив зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності.
1-10	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань, допускаючи при цьому суттєві помилки.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань.

### Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковий семестровий контроль включає наступний вид контролю: усний залік, проводиться згідно ПОЛОЖЕННЯ про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5952>) і за умови здійснення освітнього процесу в онлайн форматі проводиться з використанням платформи Moodle, яка передбачає авторизований доступ до інформаційно-комунікаційних інструментів організації дистанційного навчання. Використовуються тестові завдання відкритого та закритого типу (сформована база тестів), та відповіді на 2 теоретичні запитання. Тестові завдання відкритого типу (есе, коротка відповідь) оцінюються з врахуванням логіки викладу, аргументованості, повноти розкриття питання.

**Залік** є заключним підсумковим видом контролю у п'ятому семестрі третього навчального року. До заліку допускаються студенти, що отримали не менше 35 балів за результатом поточного модуля.

Студенти, в яких оцінка як результат модульного контролю дорівнює або є вищою за 60 балів, можуть не приймати участі в заліковому контролі, але за бажанням вони можуть покращити свій рейтинг, прийнявши участь у заліку.

Під час заліку здобувач дає усні відповіді на 3 теоретичних питання. Максимальна оцінка за залік складає 100 балів відповідно до шкали оцінювання національної та ЄКТС.

### Шкала оцінювання: національна та ECTS

Бали	Критерії оцінювання
“зараховано” (90-100, A)	студент, всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом; вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях; засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває; вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи
“зараховано” (82-89, B)-	студент повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних

	ситуаціях; має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування; під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу
“зараховано” (74-81, C)	студент в загальному роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок; вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність; опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою
“зараховано” (64-73, D)	студент знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії; виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок; ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою; допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.
“зараховано” (60-63, E)	студент володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.
“ не зараховано з можливістю повторного складання ” (35-59, FX)	студент виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.
“ не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни ” (0-34, F)	студент виконав не всі основні види робіт, передбачені робочою програмою, виявив незнання основного програмового матеріалу, зовсім не володіє категоріями та фактичним матеріалом дисципліни.

## 6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

### 6.1. Зміст навчальної дисципліни

#### Тема 1. Виховання в системі сучасної освіти

1. Поняття «виховання» в сучасному вимірі: від ідеологічного впливу до суб'єкт-суб'єктної взаємодії.
2. Гуманізація та демократизація виховання як відповідь на виклики відкритого суспільства.
3. Концептуальні засади Нової української школи: виховання на цінностях та формування наскрізних умінь.
4. Система цінностей як основа змісту виховання: загальнолюдське, національне та особистісне.
5. Особливості виховного процесу в умовах цифровізації та глобальних соціокультурних змін.

#### Тема 2. Класний керівник у структурі ЗЗСО

1. Професійна кваліфікаційна характеристика, функції, права та обов'язки класного керівника.
2. Циклограма роботи: щоденні, щотижневі, щомісячні та семестрові завдання педагога.
3. Ведення документації: методика складання плану виховної роботи, особових справ та психолого-педагогічних характеристик.

4. Професійна етика, імідж та авторитет сучасного вчителя-вихователя.
5. Тайм-менеджмент класного керівника та запобігання професійному вигоранню.

### **Тема 3. Методика роботи з учнівським колективом**

1. Етапи розвитку колективу: від диктатури вчителя до самоврядування.
2. Психологічна структура класу: формальні та неформальні лідери, «зірки» та «аутсайтери».
3. Методи згуртування класу: командні ігри, спільні соціальні проекти та рефлексивні кола.
4. Учніське самоврядування як дієва модель громадянського суспільства в межах школи.
5. Управління конфліктами в колективі: медіація та відновне правосуддя.

### **Тема 4. Форми та методи виховної діяльності**

1. Класифікація та вибір форм виховної роботи залежно від вікових особливостей учнів.
2. Технологія організації колективної творчої справи: від планування до колективного аналізу.
3. Інноваційні ігрові форми: історичні квести, рольові ігри та імітаційне моделювання.
4. Дискусійні форми: методика проведення дебатів, ток-шоу, «акваріумів» та круглих столів.
5. Тренінгові технології у виховній роботі: формування м'яких навичок (soft skills).

### **Тема 5. Національно-патріотичне виховання**

1. Нормативна база: Стратегія та Концепція національно-патріотичного виховання в Україні.
2. Формування історичної пам'яті через відзначення пам'ятних дат та вивчення локальної історії.
3. Національна ідентичність у глобалізованому світі: мова, традиції та сучасна культура.
4. Роль вчителя історії у деконструкції міфів та протидії ідеологічним маніпуляціям (пропаганді).
5. Військово-патріотичне виховання та формування готовності до захисту суверенітету держави.

### **Тема 6. Громадянське та правове виховання**

1. Формування правової культури, антикорупційної свідомості та поваги до Конституції України.
2. Методика виховання демократичних цінностей, толерантності та інклюзивної культури.
3. Розвиток політичної грамотності учнів через вивчення прав людини та механізмів демократії.
4. Волонтерство та громадська активність як засіб практичного громадянського гартування.
5. Виховання відповідального ставлення до обов'язків громадянина в умовах воєнного та мирного часу.

### **Тема 7. Превентивне виховання та безпечне середовище**

1. Попередження булінгу (цькування) та кібербулінгу: алгоритм дій класного керівника.
2. Робота з дітьми з девіантною поведінкою та учнями, які опинилися в складних життєвих обставинах.
3. Профілактика шкідливих звичок та формування навичок здорового способу життя.
4. Психологічна підтримка та створення стресостійкого середовища в умовах воєнного стану.
5. Інтернет-безпека та цифрова гігієна в учнівському середовищі.

### **Тема 8. Педагогіка партнерства: робота з родиною**

1. Філософія педагогіки партнерства: спільні цінності та відповідальність сім'ї і школи.
2. Методика проведення інтерактивних батьківських зборів: від лекцій до тренінгів та коучингу.
3. Форми індивідуальної роботи: консультації, візити (онлайн/офлайн), педагогічні бесіди.
4. Дистанційна комунікація: етика та правила спілкування в батьківських групах месенджерів.

- Залучення батьків до управління школою та організації позакласного життя.

### Тема 9. Моніторинг та аналіз результативності виховання

- Критерії та показники рівня вихованості учнів: ціннісні ставлення, вчинки, судження.
- Соціометрія та інші методики діагностики мікроклімату й міжособистісних стосунків у класі.
- Методика аналізу виховного заходу та самоаналізу діяльності класного керівника.
- Портфоліо успіху учня та класу як засіб моніторингу особистісного зростання.
- Проектування траєкторії професійного самовдосконалення вчителя-вихователя.

### Тема 10. Календарне планування виховної роботи у закладах загальної середньої освіти

- Методологічні засади планування: від формалізму до стратегії
- Алгоритм розробки плану виховної роботи
- Інтеграція історичного та громадянського контексту в план
- Оцінювання та корекція плану виховної роботи

## 6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин 90					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні семінарські	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
<b>5-й семестр</b>						
<b>Модуль 1</b>						
Тема 1. Виховання в системі сучасної освіти	8	2	2			4
Тема 2. Класний керівник у структурі ЗЗСО	8	2	2			4
Тема 3. Методика роботи з учнівським колективом	8	2	2			4
Тема 4. Форми та методи виховної діяльності	8	2	2			4
Тема 5. Національно-патріотичне виховання	12	2	4			6
Тема 6. Громадянське та правове виховання	8	2	2			4
Тема 7. Превентивне виховання та безпечне середовище	8	2	2			4
Тема 8. Педагогіка партнерства: робота з родиною	8	2	2			4
Тема 9. Моніторинг та аналіз результативності виховання	8	2	2			4
Тема 10. Календарне планування виховної роботи у закладах загальної середньої освіти	12	2	4			6
Модульна контрольна робота	2					2
Разом за модуль	90	20	24			46
<b>Разом за семестр</b>	90	20	24			46

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин 90					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні семінарські	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
<b>5-й семестр</b>						
<b>Модуль 1</b>						
Тема 1. Виховання в системі сучасної освіти	9	1				8
Тема 2. Класний керівник у структурі ЗЗСО	9		1			8
Тема 3. Методика роботи з учнівським колективом	9	1				8
Тема 4. Форми та методи виховної діяльності	9	1				8
Тема 5. Національно-патріотичне виховання	7	1	1			5
Тема 6. Громадянське та правове виховання	9		1			8
Тема 7. Превентивне виховання та безпечне середовище	9		1			8
Тема 8. Педагогіка партнерства: робота з родиною	9	1				8
Тема 9. Моніторинг та аналіз результативності виховання	9		1			8
Тема 10. Календарне планування виховної роботи у закладах загальної середньої освіти	7	1	1			5
Модульна контрольна робота	4					4
Разом за модуль	90	6	6			78
<b>Разом за семестр</b>	90	6	6			78

### **6.3. Теми практичних (семінарських) занять**

#### **Семінар 1. Сучасна парадигма виховання в умовах НУШ**

1. Гуманістичний характер виховання: відхід від "педагогіки впливу" до "педагогіки взаємодії".
2. Дитиноцентризм як базова цінність сучасної школи.
3. Наскрізний процес виховання: як поєднати навчання історії з вихованням особистості.
4. Порівняльний аналіз традиційної та сучасної виховних систем.
5. Роль вчителя історії у формуванні ціннісного каркаса випускника.

#### **Семінар 2. Особистість класного керівника та його статус**

1. Професіограма класного керівника: які якості є пріоритетними сьогодні?
2. Нормативно-правове забезпечення діяльності вихователя в ЗЗСО.
3. Етичні дилеми у роботі з підлітками та їх вирішення.
4. Класний керівник як менеджер, психолог та фасилітатор.
5. Імідж вчителя в соціальних мережах: межа між приватним та професійним.

#### **Семінар 3. Психолого-педагогічні аспекти роботи з колективом**

1. Динаміка розвитку учнівського колективу: від формальної групи до співдружності.

2. Проблема лідерства: як спрямувати енергію "неформального лідера" в конструктивне річище.
3. Психологічний клімат у класі: методи діагностики та способи покращення.
4. Феномен "ізоляції" учня в колективі: причини та шляхи подолання.
5. Конфлікти в класі: стратегії поведінки вчителя (педагогіка примирення).

#### **Семінар 4. Методика національно-патріотичного виховання**

1. Сучасний зміст патріотизму: від "етнографічного" до "громадянського".
2. Героїка минулого та сьогодення як інструмент виховання на уроках історії.
3. Протидія історичним фейкам та маніпуляціям як складник патріотичного виховання.
4. Декомунізація та деколонізація свідомості учнів: роль вчителя-гуманітарія.
5. Національні символи та традиції в житті сучасного школяра.

#### **Семінар 5. Громадянське та правове виховання**

1. Формування демократичних цінностей через учнівське самоврядування.
2. Правова освіта vs Правове виховання: як навчити дитину не лише знати закон, а й дотримуватися його.
3. Медіаграмотність як ключова компетенція сучасного громадянина.
4. Волонтерський рух у школі як форма громадянського гартування.
5. Протидія корупції та формування доброчесності в учнівському середовищі.

#### **Семінар 6. Превентивна робота та безпека в школі**

1. Булінг та кібербулінг: юридичні аспекти та методична допомога вчителя.
2. Психологічна підтримка дітей у часи війни: техніка "першої допомоги".
3. Робота з дітьми "групи ризику": індивідуальний підхід та соціальна адаптація.
4. Профілактика адиктивної поведінки (залежностей) серед підлітків.
5. Створення інклюзивного виховного простору: повага до різноманіття.

#### **Семінар 7. Педагогіка партнерства: сім'я та школа**

1. Еволюція взаємин "вчитель-батьки": від контролю до співпраці.
2. Типологія сучасних сімей та особливості комунікації з ними.
3. Нові формати батьківських зборів: дискусії, тренінги, спільні проєкти.
4. Вирішення конфліктних ситуацій між батьками та школою.
5. Дистанційне виховання: як підтримувати зв'язок з родиною онлайн.

#### **Семінар 8. Музейна педагогіка та позакласна робота з історії**

1. Шкільний музей як осередок соціокультурного життя громади.
2. Виховний потенціал історичних реконструкцій та краєзнавчих пошуків.
3. Екскурсія як метод формування історичного мислення та емпатії.
4. Організація роботи історичного гуртка або клубу "Дискусійна історія".
5. Усна історія (інтерв'ювання): методика залучення учнів до збору спогадів.

#### **Семінар 9. Моніторинг якості виховної діяльності**

1. Що вважати результатом виховання: знання, вміння чи зміну поведінки?
2. Діагностика рівнів вихованості учнів.
3. Самоаналіз діяльності класного керівника: карта професійного зростання.
4. Портфоліо учня як інструмент фіксації особистісних досягнень.
5. Критерії ефективності виховного заходу: як відрізнити "шоу" від виховання.

#### **Семінар 10. Технологія та логіка календарного планування**

1. План виховної роботи як стратегічний документ: структура та вимоги
2. Діагностико-прогностичний етап планування
3. Циклограма діяльності класного керівника в структурі планування
4. Інтеграція фахового компонента (історії та права) у календарний план
5. Участь учнів та батьків у процесі планування (Суб'єкт-суб'єктний підхід)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Сучасна парадигма виховання в умовах НУШ	2	
2	Особистість класного керівника та його статус	2	1
3	Психолого-педагогічні аспекти роботи з колективом	2	1
4	Методика національно-патріотичного виховання	4	1
5	Громадянське та правове виховання	2	1
6	Превентивна робота та безпека в школі	2	1
7	Педагогіка партнерства: сім'я та школа	2	
8	Музейна педагогіка та позакласна робота з історії	2	
9	Моніторинг якості виховної діяльності	2	1
10	Технологія та логіка календарного планування	4	1
<b>Разом</b>		24	6

#### 6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми
1	<p><b>Методична розробка виховного заходу (на прикладі Історичного Квесту)</b>  <b>Мета:</b> Перетворити пасивне вивчення дат на активну пригоду.  <b>Крок 1. Визначення теми та локації.</b> Оберіть подію (наприклад, «Таємниці козацької слави»). Визначте 5-7 локацій (кабінет історії, бібліотека, спортзал).  <b>Крок 2. Написання легенди.</b> Створіть вступну історію: «Ви — група дослідників, яким потрібно зібрати фрагменти мапи, щоб знайти втрачений артефакт».  <b>Крок 3. Розробка завдань.</b> На кожній точці учні мають розв'язати ребус, впізнати історичну постать по фото або знайти помилку в тексті.  <b>Крок 4. Підготовка реквізиту.</b> Картки із завданнями, «ключі» (монети, печатки), сертифікати переможців.  <b>Крок 5. Оформлення.</b> Оформіть розробку за структурою: <i>Тема — Мета — Обладнання — Хід заходу (сценарій) — Рефлексія.</i></p>
2	<p><b>Цифрова вітрина (на базі Padlet)</b>  <b>Мета:</b> Створити інтерактивну базу ресурсів, доступну учням та батькам 24/7.  <b>Крок 1. Реєстрація та вибір шаблону.</b> Зайдіть на <a href="https://padlet.com">Padlet.com</a>, оберіть шаблон «Полотно» або «Полиця».  <b>Крок 2. Дизайн.</b> Оберіть фон, що відповідає тематиці (наприклад, карта України або сувій папірусу). Дайте назву: «Медіатека юного громадянина».  <b>Крок 3. Наповнення колонками.</b> Створіть 4 тематичні колонки:  1. «Дивись»: Посилання на YouTube-канали про історію (наприклад, «Імені Т.Г. Шевченка»);  2. «Читай»: Посилання на цифрові бібліотеки та статті.  3. «Перевірй»: Ресурси з фактчекінгу та медіаграмотності.  4. «Твори»: Посилання на конкурси та волонтерські ініціативи.  <b>Крок 4. Додавання контенту.</b> Вставте прямі посилання, завантажте PDF-пам'ятки, додайте QR-коди.</p>

	<b>Крок 5. Налаштування доступу.</b> Зробіть дошку доступною за посиланням та згенеруйте QR-код для розміщення у класному куточку.
3	<b>Методична розробка</b> <b>Мета:</b> Створення авторського сценарію виховного заходу на історичну тематику. <b>Варіант А (Квест):</b> Розробіть маршрутний лист «Шляхами державності» для 7-го класу. Кожна зупинка — це завдання на знання історії, логіку або командну роботу. <b>Варіант Б (Дебати):</b> Підготуйте кейс для 10-го класу «Ціна свободи: уроки української революції 1917–1921 рр.». Сформулюйте тези для двох сторін. <b>Результат:</b> Повний сценарій із переліком обладнання та таймінгом.

### Критерії оцінювання самостійної роботи:

Параметр оцінювання	Опис критерію	Бали
<b>Методична грамотність</b>	Чітко визначено цільову аудиторію (клас), мету, завдання та очікувані результати. Структура відповідає обраній формі.	<b>5 б.</b>
<b>Змістовне наповнення</b>	Історична достовірність, актуальність тем громадянської освіти, відсутність фактичних помилок.	<b>5 б.</b>
<b>Творчий підхід та інноваційність</b>	Використання цікавих ігрових механік (для квесту) або якісних мультимедійних ресурсів (для Padlet). Авторський стиль.	<b>4 б.</b>
<b>Технічне оформлення</b>	Грамотність, дизайн, зручність навігації (для цифрових ресурсів) або логічність таймінгу (для сценаріїв).	<b>3 б.</b>
<b>Практична цінність</b>	Можливість реального використання розробки в сучасній школі (врахування умов безпеки, НУШ).	<b>3 б.</b>
<b>Разом</b>		<b>20 б.</b>

### 6.5. Рефлексія за результатами пройденого курсу (дати відповідь на кілька запитань):

1. Оцінка власних досягнень
2. Аналіз змісту курсу, пропозиції щодо вдосконалення
3. Вплив курсу на професійний розвиток
4. Зворотний зв'язок (викладач-студент)

### 6.6. Перелік питань для підсумкового контролю

1. Поняття «виховання» в сучасній педагогіці: багатоаспектність терміна.
2. Мета виховання в системі Нової української школи (НУШ).
3. Гуманістична парадигма виховання та її реалізація в сучасній школі.
4. Характеристика основних принципів виховання (національна спрямованість, дитиноцентризм, суб'єктність).
5. Закономірності виховного процесу та умови їх ефективної реалізації.
6. Сутність самовиховання та роль педагога у стимулюванні цього процесу.
7. Аналіз Концепції національно-патріотичного виховання в Україні (актуальна редакція).
8. Нормативно-правове забезпечення виховного процесу (Закони України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту»).
9. Особливості виховання особистості в умовах воєнного стану.
10. Глобалізація та цифровізація як виклики для сучасної методики виховання.
11. Правовий статус та посадові обов'язки класного керівника.

12. Основні функції класного керівника: діагностична, виховна, організаторська, координаційна.
13. Професіограма класного керівника: ключові компетентності та якості.
14. Циклограма роботи класного керівника (щоденні, щотижневі, щомісячні обов'язки).
15. Методика аналізу виховної роботи за минулий навчальний рік.
16. Технологія складання плану виховної роботи на семестр/рік.
17. Вимоги до оформлення документації класного керівника.
18. Роль класного керівника у створенні безпечного освітнього середовища.
19. Педагогічна етика та культура спілкування вчителя з учнями.
20. Самоосвіта та професійне вдосконалення вихователя: ведення рефлексивного щоденника.
21. Поняття «учнівський колектив», його ознаки та структура.
22. Етапи та стадії розвитку колективу (за Л. Новіковою та А. Макаренком).
23. Методи вивчення міжособистісних відносин у класі (соціометрія).
24. Діагностика рівнів вихованості учнів: критерії та показники.
25. Робота з лідерами та мікрогрупами в учнівському середовищі.
26. Учніське самоврядування: принципи організації та виховне значення.
27. Методика проведення учнівських зборів.
28. Психолого-педагогічна характеристика класу: алгоритм складання.
29. Формування традицій класу як чинник згуртування колективу.
30. Попередження та розв'язання конфліктів в учнівському колективі.
31. Класифікація методів виховання: переконання, вправи, стимулювання.
32. Характеристика форм виховної роботи (за кількістю учасників та способом організації).
33. Технологія організації Колективних творчих справ І. Іванова.
34. Методика підготовки та проведення години спілкування (виховної години).
35. Роль гри у виховному процесі (історичні ігри, квести, симуляції).
36. Національно-патріотичне виховання засобами історичного календаря.
37. Екологічне та естетичне виховання в сучасній школі.
38. Трудове виховання та профорієнтаційна робота класного керівника.
39. Формування здорового способу життя та безпеки життєдіяльності.
40. Морально-етичне виховання: методи формування емпатії та совісті.
41. Громадянське виховання: формування політичної та правової культури.
42. Правове виховання: профілактика правопорушень серед неповнолітніх.
43. Методика формування антикорупційної свідомості учнів.
44. Медіаграмотність як напрям виховної роботи вчителя історії.
45. Виховання толерантності та інклюзивна культура в класі.
46. Протидія булінгу та кібербулінгу: алгоритм дій вчителя.
47. Методика роботи з дітьми, які мають девіантну поведінку.
48. Виховний потенціал музейної педагогіки та краєзнавства.
49. Використання усної історії як методу виховання емпатії.
50. Волонтерство як засіб соціалізації та громадянського становлення.
51. Сім'я як суб'єкт виховного процесу: типи сучасних родин.
52. Педагогіка партнерства: зміст та форми співпраці з батьками.
53. Методика підготовки та проведення батьківських зборів (інноваційні формати).
54. Індивідуальна робота з батьками: консультації та бесіди.
55. Співпраця школи з громадськими організаціями та позашкільними закладами.
56. Координація виховних впливів школи, сім'ї та релігійних/культурних установ.

57. Робота вчителя в соціальних мережах та месенджерах: етичні та виховні аспекти.
58. Психолого-педагогічна освіта батьків (батьківський лекторій).
59. Критерії ефективності виховної системи закладу освіти.
60. Портфоліо учня та класу як інструмент моніторингу особистісного розвитку.

## **7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА**

З метою підвищення якості засвоєння матеріалу при проведенні занять використовуються унаочнюючі матеріали: джерельна література, що сприяють формуванню повного уявлення про культурний феномен; візуалізацію. Карти та атласи.

Проведення занять передбачає стандартно обладнані навчальні аудиторії та використання технічних засобів (ноутбук, проектор, мультимедійна дошка).

Програмне забезпечення: доступ до мережі Інтернет, сайт електронного навчання УжНУ, корпоративна пошта.

## **8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ**

### **Основна література**

1. Виховні технології в закладах загальної середньої освіти: навч. посіб. / уклад. В. В. Макачук; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Умань : Візаві, 2024. 282 с.
2. Джаман Т.В. Історія педагогіки України. Київ : Новий світ–2020. 288 с.
3. Закон України «Про вищу освіту» (2014). URL: <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakon-ukrayiny-pro-vyschu-osvitu>
4. Закон України «Про освіту» (2017). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show>
5. Закон України Про повну загальну середню освіту» (2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
6. Концепція виховання дітей та молоді в цифровому просторі. Кремень В. Г., Сисоєва С. О., Бех І. Д., Вознесенська О. Л., Гавриш Н. В., Гончар Л. В., Журба К. О., Ільїн В. В., Канішевська Л. В., Кириченко В. І., Комаровська О. А., Корнієнко А. В., Куниця Т. Ю., Курбатов С. В., Литовченко О. В., Малиношевський Р. В., Мачуський В. В., Найдьонова Л. А., Рейпольська О. Д., Толочко С. В., Федорченко Т. Є., Харченко Н. В., Чаплінська Ю. С., Шахрай В. М. (2022). Концепція виховання дітей та молоді в цифровому просторі. Вісник Національної академії педагогічних наук України, 4(2), 1- 30. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4206>
7. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України. Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України 06 червня 2022 року № 527. URL: <https://zakononline.com.ua/documents/show/506238736214>
8. Концепція Нової української школи (2018). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
9. Лаппо В.В. Теорія і методика виховання: навчальний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2023. 384 с.
10. Супрун М. О. Загальнотеоретичні засади методики виховної роботи в спеціальній школі: Методичний посібник. Миколаїв: МНУ імені В.О.Сухомлинського, 2024 р. 202 с.
11. Товканець Г.В. Теорія і методика виховання. Навчальний посібник. для здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 013 «Початкова освіта».-Ужгород: РІК-У, 2023. С.

### **Допоміжна література**

1. Національна програма «Освіта» Україна XXI століття URL.: <http://pulib.if.ua/part/12079>
2. Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів України. URL: <https://sites.google.com/site/openeuroland/vr/main-2011>
3. Омеляненко В.Л., Кузьмінський А.І. Теорія і методика виховання: навч. посіб. К.: Знання, 2008. 415 с.
4. Андрошук, І.В. Андрошук І.П. Методика виховної роботи: навч. посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2014. 320 с
5. Про затвердження плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання на 2020-2025 роки. Постанова Кабінету міністрів України від 9 жовтня 2020 р. № 932. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/932-2020-%D0%BF#Text>
6. Рибальченко І.М. Взаємодія з батьками. Х.: Вид. група «Основа», 2007.-208с
7. Супрун М. О. Загальнотеоретичні засади методики виховної роботи в спеціальній школі: Методичний посібник. Миколаїв: МНУ імені В.О.Сухомлинського, 2024 р. 202 с.
8. Поясок Т. Б., Беспарточна О. І. Педагогіка : навчальний посібник / Т.Б. Поясок, О.І. Беспарточна. – Кременчук : Видавництво «НОВАБУК», 2024. – 208 с.
9. Назаренко О. М. Педагогіка : навч. посібн. / О. М. Назаренко ; НУ «Одеська юридична академія». – Одеса : Фенікс, 2022. – 146 с.

#### **Інформаційні ресурси в мережі Інтернет**

- <https://naurok.com.ua/prezentaciya-pedagogichni-rekomendaci-schodo-provedennyavihovnih-godin-v-pochatkoviy-shkoli-157019.html>
- <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-dla-provedenna-vihovnoi-godini-na-temunarodni-roslini-simvoli-15282.html>
- <https://studfile.net/preview/5512173/page:46/>

**Результати перегляду  
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20\_\_ / 20\_\_ н.р. без змін; зі змінами (Додаток \_\_).  
(потрібне підкреслити)

протокол № \_\_ від «\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ р. Завідувач кафедри \_\_\_\_\_  
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20\_\_ / 20\_\_ н.р. без змін; зі змінами (Додаток \_\_).  
(потрібне підкреслити)

протокол № \_\_ від «\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ р. Завідувач кафедри \_\_\_\_\_  
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20\_\_ / 20\_\_ н.р. без змін; зі змінами (Додаток \_\_).  
(потрібне підкреслити)

протокол № \_\_ від «\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ р. Завідувач кафедри \_\_\_\_\_  
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20\_\_ / 20\_\_ н.р. без змін; зі змінами (Додаток \_\_).  
(потрібне підкреслити)

протокол № \_\_ від «\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ р. Завідувач кафедри \_\_\_\_\_  
(підпис) (Прізвище ініціали)